



Braćo i sestre!

U Parizu na dan 11. novembra potpisali su predstavnici francuske i jugoslovenske državne vlasti pakt prijateljstva između francuske republike i naše kraljevine.

Ovu historijsku činjenicu pozdravlja Jugoslovensko Sokolstvo s velikim oduševljenjem, koje imađe svoju opravdanost u starim prijateljskim vezama, koje je naše Sokolstvo sklopilo s francuskim narodom još godine 1913., kada su naša braća uspješno sudelovala međunarodnoj gimnastičkoj utakmici u Parizu. Godine 1920. pozdravili smo poredonosnu Francusku u Lilleu. Godine 1922. pozdravili smo zastupnike francuskog naroda na prvim međunarodnim utakmicama iza rata u Ljubljani. Godine 1924. sudelovali smo mi Jugosloveni na Olimpijadi u Parizu, a god. 1926. naša braća natecatelji opet su poredonosno proneli naše državne boje u francuskoj zemlji — u Lyonu.

Pobeda naših svetskih prvaka brata Štukelja i brata Šumija podigla je ugled i čast našega naroda baš u Francuskoj, u zemlji rođenja sokolskih gesla: bratstva, jednakosti i slobode!

Naša braća vojnici i dobrovoljci u svetskom ratu u savezu sa plemenitim francuskim narodom lomili su verige nasilja i ropstva, pa su poredonosno podignuli iz krvavih valova i nad nebrotjenim grobovima slavni barjak naše slobodne domovine!

Radosna vest o svečanom produbljenom prijateljstvu između obih naroda dolazi nam upravo u času, kada padaju na naše duše crne sene nesretnog rapalskog dana. Pred tom činjenicom uzmiču očajne misli jasnoj i ponosnoj spoznaji, da će plamno pero narodne volje i njegove snage u blizoj budućnosti podpisati odluku, koja će svima onima koji stradaju i koji su poniženi, pružiti potpunu zadovoljštinu sa poredom istine i pravde!

U tom uverenju pozivljemo svu braću i sestre na ustrajan sokolski rad i šaljemmo francuskom narodu bratske sokolske pozdrave!

Zdravo!

U Ljubljani, 11. novembra 1927.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

E. Gangl, starosta.

Dr. Riko Fux, tajnik.

Sokolstvo i pitanje naših sveučilišta

Obzirom na činjenicu, da se pripravlja ukinuće nekih fakulteta naših visokih škola i time umanjuje slobodno učestvovanje njihovo u napretku i razvoju duševnih sposobnosti našega naroda, smatramo za dužnost, da opominjući dignemo svoj glas protiv te štetne namere.

Naš II. sabor u Zagrebu g. 1924. uvrstio je među zadatke našega Sokolstva načelnu odluku, koja kaže, da »Sokolstvo mora da bude moćan oslon svakoj težnji naroda za višim ciljevima, mora da bude izraz njegove snage i njegove svesti.«

Taj oslon dajemo svemu narodu s jamčenjem, da ćemo sa svima sredstvima, koja su nam na raspolaganju, čuvati njegove najviše naučne i odgojne institucije, jer ne smemo dopustiti, da se uređuju materijalne prilike u državi na račun i štetu našeg kulturnog života.

To smo prisiljeni da kažemo i zbog toga, što je naš prvi starosta brat dr. Ivan Oražen po svojoj poslednjoj želji ustanovio »Oraženov dački dom« u Ljubljani, čija je blagodat u prvome redu namenjena medicinarima ljubljanske univerze, a u daljnjoj odluci i dacima tehničarima iste univerze bez obzira kome plemenu našega naroda pripadaju.

Pošto uvek pazimo na svako kulturno snovanje u našoj državi, stojimo i u tom pogledu budno na straži i već smo učinili sve što je u našoj moći, da sprečimo svaku štetu, koja bi iz te namere mogla postati idealnim tekovinama našega celokupnog nacionalnog, gospodarskog i državnog života.

Zdravo!

U Ljubljani, 28. novembra 1927.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

E. Gangl, starosta.

Dr. Riko Fux, tajnik.

Sokolski slet u Skoplju god. 1928

U smislu zaključka glavne skupštine JSS obdržavaće se na Vidov dan god. 1928. sokolski slet u Skoplju. Slet je obavezan samo za neke južne župe, no zaključak je glavne skupštine, da se pozove celokupno jugoslovensko Sokolstvo na šta veće sudelovanje.

Po prvi puta u slobodnoj državi poletiče jugoslovensko Sokolstvo u povećem broju u kraj, gde je bila kolevka jugoslovenske državnosti i koji u sebi krije veliku budućnost naše države, u zemlju cara Dušana, koja je doživela najveći rascvat državne mogućnosti, ali i najteže dane poniženja i robstva, da iz njega vaskrsne nova snaga naroda i države. Počeci sokolskog rada u tim krajevima zasecaju daleko u predratno doba, ali glavni razvoj sokolskog rada započeo je osnutkom JSS. Sokolski radnici u tim krajevima imaju se još danas boriti sa najvećim poteškoćama, pa se samo njihovom prevelikom idealizmu i njihovoj velikoj ljubavi do naroda imaju zahvaliti, da sokolska ideja zahvaća sve jače i sve više tamošnje tlo. U mnogim krajevima započeo je sokolski pokret bez ikakvih predhodnih uveta. Nije bilo predvodnika, nije bilo vežbaonica, nije bilo prostorija za društvene potrebe, sve, sve se moralo stvarati od temelja i organizirati od korjena. No snaga sokolske ideje uz poštovanje

nost neke braće svladala je sve zapreke, pa je danas Sokolstvo u tim krajevima tako čvrsto, da imade sve preduvete za krepak razmah. Dužnost je pako celokupnog Sokolstva i svih merodavnih faktora, da ovo delo podupiru. Naši južni krajevi trebaju snažne nacionalne propagande. Narod, koji je morao proživeti tako burnu istoriju, koji je doživio dane najvećeg državnog sjaja i dane najtežeg ropstva, progona, mučeništva i terorizma; narod, koji je živio stolicima u najkrvavijim bojama za svoj opstanak, a koji još danas ne nalazi mira i slobodnog odahnuća radi nečuvanih podhvata terorističkih banditskih organizacija, taj narod je u većini uvukao se, pa treba da mu se u srce usadi novih nada za život i veliku narodnu budućnost.

Sokolstvo je u prvom redu pozvano, da izvrši ovo delo! Bratstvom i sokolskom ljubavlju moramo u tog naroda probuditi veru u vlastitu snagu i ljubav do rodene grude, države i naroda. Sa neumornim posvetnim radom u vežbaonici i izvan nje moramo taj narod pridoći na viši stupanj kulture, a u vežbaonici mu moramo dati snagu duha i tela, kako će sa najvećom samosvešću koracati u našu veliku budućnost. U bratstvu i ljubavi imademo odgojiti taj narod, koji je kroz stoljeća podnašao patnje neprijateljstva, ropstva i progona. Konačno moramo ga uzgojiti u ljubavi do naroda i države te mu našim radom ucepiti tvrdnu veru u večni opstanak velike naše države i našeg naroda.

To je apostolsko delo našeg Sokolstva u tim krajevima. Svi mi moramo biti svesni toga, da je to najvažniji deo naše države, koji sačinjava most na bajni istok, radi česa je bio i biće večno ciljem poželjnih želja zapadnog imperijalizma i drugih naših neprijatelja, koji će vazda i svuda poduzimati sve, da te naše krajeve istrgnu iz naših ruku.

S obzirom na sve to jest sokolski slet u Skoplju god. 1928. jedan od najvažnijih i najznačajnijih sletova našeg Sokolstva.

Svi, koji još nisu bili u ovim krajevima, moraju poletiti na jug, da upoznaju običaje i prilike ondašnje naše braće. Svi mi moramo biti propagatori za ovo veliko delo, koje imade sprovesti Sokolstvo na jugu naše države. Sokolskim radnicima tamo na jugu imademo da dademo novih pobuda za teško delo, a sam slet neka umnoži njihove redove za ovo teško, veleznačajno delo. Zato, braćo, sestre, na posao u vežbaonice! Pokažimo našoj braći na jugu uspehe našeg rada, jer samo ovo imaće najveći uspeh!

Dr. Riko Fux.

Brat dr. Laza Popović — pedesetgodišnjak

Na 7. decembra ove godine navršuje se pedeset godina šta je ugledao svetlo ovog sveta brat dr. Laza Popović, koji se rodio tog dana godine 1877. u Sremskim Karlovcima.

Pedeset godina života dra. Laze Popovića nije samo njegov jubilej, već je to jubilej koji slavi celokupno jugoslovensko Sokolstvo, jer je razvoj, napredak, postanak, prošlost i sadašnjost toga Sokolstva usko vezana ličnošću brata dra. Laze Popovića, koji je od rane svoje mladosti prekaljen sokolskim idealizmom, sav svoj životni vek posvetio teškom i napornom radu na sokolskoj neizoranoj njivi.

Jedva da kao mladi lekar iza svršenih studija u Beču god. 1901. dolazi za gradskog lekara u svoje rodno mesto, on odmah započinje sondiranjem terena, ne bi li što pre i uspešnije posejao zdravo sokolsko seme. I doista iza omladinske skupštine 1903. godine, održane u Sremskim Karlovcima, daje prvi snažni efektivni impuls za stvaranje Sokolstva. Razume se srpskog Sokolstva, jer ovo do tada još nije uhvatilo terena u ovim stranama. Brat Laza zagrejan za velike sokolske i nacionalne ideale piše tada sijaset članaka o važnosti i potrebi Sokolstva u srpskog dela našeg naroda. On ozbiljno shvatajuć namenjenu si zadaću, odmah traži dodira sa češkim Sokolstvom i uspostavlja veze sa braćom Česima preko društva u Kutnoj Hori. I ne sustajući i ako je naišao u svom prvom naletu na zapreke i nerazumevanje, god. 1904. osniva prvo srpsko sokolsko društvo u Sremskim Karlovcima. Tko radosniji od našeg Laze, kada je vidio svoj cilj postignut, a pogotovo kad je omladina rek bi listom pohrlila u redove društva. On sam, u bojazni za napredak svog čeda i mezinčeta, prihvata se mesta društvenog vođe i sve društvene poslove obavlja najvećom pomoćnom i požrtvovnošću. Seme je doduše posejano, no bratu Lazi to nedostaje. Sokolstvo imade da se širi, a širit ga može samo pisana reč. I on god. 1905. osniva list »Srpski Soko«, koji sam uređiva i gotovo sam ispisiuje. Kroz pet godina izlazio je pomenuti list u Sremskim Karlovcima, a brat Laza mu duša i sreće. I jedva da svrši jedno, već polazi dalje. Njegova propaganda za Sokolstvo nailazi na lep odaziv i društva su stala nicali u sve većem broju. Trebalo je već pomišljati na sistematski organizatorni rad. Brat Popović odmah se laća posla i osniva prvu župu srpskog Sokolstva, koja se proziva »Fruškogorskom župom«, a on joj postaje starešinom. Paralelno sa ovom akcijom odmah je poveo svestranu sokolsku propagandu u svim krajevima gde ima Srba, pa nailazi na velik odaziv, jer se srpsko Sokolstvo stalo naglo širiti. Ono je u razmerno kratko vreme postalo faktor o kojem se vodilo računa, a i sa svoje strane htelo je da položi račun svoga rada pred javnošću. I opet inicijativom brata Popovića organizuje se prvi Vidovdanski sokolski slet u Ravanici, koji je bio predtečom kasnijim čuvenim ravanačkim sletovima srpskog Sokolstva.

No duša brata Popovića nije bila smirena. Svojim dalekovidnim pogledom gledao je on baš preko Sokolstva na Slavenstvo kao celinu. Sokolstvo je za njega uvek bilo, a i danas jeste onaj faktor, koji imade da stvori podpuno slavensko jedinstvo. No na putu do toga bilo je mnogo zapreka, trebalo je pomicati se u etapama. I prva takova etapa beše da se nađe veza sa Srbijom. Brat dr. Popović nalazi kontakta sa braćom u Srbiji, oduševljava ih za sokolske ideale i započinje teškom borbom da i u Srbiji dode do Sokolstva. U toj svojoj borbi pretrpio je mnogu gorku i s ove i s one strane Save. No nepokolebiv u ideji, stalan u načelima nije popuštao sve dotle, dok i braća iz Srbije ne prihvatiše Sokolstvo po ideji, imenu i odori. To je bio njegov veliki uspeh, istorijski uspeh, jer od tog doba tadanje srpsko Sokolstvo poprima jedinstvenu formu u organizacijom i idejnom pogledu. Kao prvi vidan znak tog jedinstva prestaje izlaziti »Srpski Soko«, a u Beogradu započinje izlaskom zajednički list »Srpski Sokolski Glasnik«, kome je i opet urednikom kroz dve godine sve do god. 1914. brat dr. Laza Popović.

Godimice tako dalje kroz čitav svoj životni vek brat Popović radi za Sokolstvo. Po njemu organizovano srpsko Sokolstvo zahvatilo je jakog maha. Ono se proširilo Hrvatskom, Slavonijom, Bosnom, Dalmacijom i Srbijom. To Sokolstvo kao reprezentant naroda, počelo je sada sve jače istupati, a i opet pobudom i organizacijom brata Laze. Baš njegovim nastojanjem srpsko Sokolstvo kao moćna i jedinstvena celina javlja se na svesokolskom sletu u Zagrebu (1911.), do godine (1912.) u Pragu, pa kasnije u Sofiji, a onda na Primorju, u Bosni, jednom reči po svim srpskim krajevima, gde uvek lično dolazi i naš jubilarac, da ili nadoveže veze sa drugim Sokolstvima ili da podstrekne srbske sokolske bataljune na daljni i ustrajni što intenzivniji rad.



Brat dr. Laza Popović

Ma da je dr. Laza Popović već pred balkanski rat razvio silan intenzitet sokolskog rada, iza sretno dovršene balkanske vojne i sam uznesen veličanstvenim poredama, gledajući Kosovo oslobođeno, još je jače prionuo uz rad. Sokolstvo je tada postojalo svugde gde imade Srba i sve to Sokolstvo činilo je svoj dinamički Savez, jedan i zajednički. No manjkala je ipak jaka unutarnja organizacija. Tu sada priskače dr. Laza Popović i svojom energijom, a naročito propagandom ideje kraj tadanjih prilika do mogućeg kraja, dovršava najveće delo, organizacijom jedinstva srpskog Sokolstva.

Tako evo dolazi u svom radu do prve etape. I mislio bi tko, da se umorio, da je sustao, da se zadovoljio sa dosadanjim rezultatima. O ne!

On prožet velikom mišlju narodnog jedinstva krenuo je odmah dalje. Njegov je vjeruju: Hrvati, Srbi i Slovenci su jedan narod, a kad su jedan narod treba da bude i jedno Sokolstvo bez obzira na umetno stvorene državne granice. I on započinje radom. Dakako ne javno, jer to za ono ropsko austrijsko doba nije bilo ni moguće, već tihim, skrivenim radom, a ponajviše usmenim nagovorom, počeo je propagirati ideju jedinstvenog Sokolstva na jugu kao nosioca zavetne oslobodilačke misli. I dolazi eto njegovom inicijativom baš nekako pred svetski rat god. 1914. do znamenitog zagrebačkog sastanka predstavnika svih triju plemenskih Sokolstva, na kome se sastanku pretresla ideja stvaranja jednog jugoslovenskog sokolskog saveza. Sama ideja bila je oduševljeno prihvaćena, ali zagrmiše topovi, buknu rat, a srpsko Sokolstvo staviše na optuženičku klupu. Brat dr. Laza Popović bude uhapšen i sa ostalom braćom izveden pred sud. 16. juna 1916. sudio mu zagrebački sudbeni stol. Optužilo ga se radi njegova rada u Sokolstvu, a naročito radi veza sa Sokolstvom u Srbiji i radi njegovih članaka. Optužba je glasila po § 58. radi otečestva i bi suđen na 14 meseci tamnice. No time se mera progona još nije dovršila, jer mu bečka univerza kao veleizdajniku oduzela doktorat. No što je poništio Beč, to je uzvisio Prag. Nastojanjem staroste ČOS brata dra. Scheinera, češka univerza u Pragu promovisala je dra. Lazu Popovića ponovno, vrativ mu tako lekarsko-doktorsku titulu, bez koje bi bio lišen svoga zvanja, a i zarade za se i svoju porodicu.

No brat Lazo snosio je sve ove progone vedra čela, mirne savjesti, a radosna srca. Svestan je bio toga, da doprinesene žrtve moraju uroditi dobrim plodom. I urodile su našim oslobođenjem i ujedinjenjem. Davni san brata Laze ostvaren je. Sad se tek za njega otvorilo široko polje rada, da ostvari svoj davni ideal — jedinstveno jugoslovensko Sokolstvo! I ne oklevajući, ne povadajući se za zbunjenim masama, ne vodeć računa o nadmudrivanjima samozvanih narodnih vođa, krenuo je ravnim putem. Najvećom energijom dao se prvi na delo da se ostvari integralno jugoslovensko Sokolstvo. I radio je neumorno. Pisao, dopisivao, propagirao i pravio nacрте, dok nije organizovao prvi sokolski vidovdanski sabor u Novom Sadu god. 1919., koji je bio prva i najača manifestacija narodnog i državnog jedinstva u oslobođenoj domovini, a koji je sabor proglasio jedinstvo Sokolstva.

I opet bi se držalo, da će sada brat Lazo sustati, odpočinuti i sjesti da uživa na stečenim lorovikama. No tome nije tako. Poput brižna roditelja on se i dalje stara oko svog mezimčeta, u tom slučaju jugoslovenskog Sokolstva. Pokreće odmah evo ovaj naš današnji službeni sokolski list »Sokolski Glasnik« (god. 1919.) i bude mu glavnim urednikom kroz četiri godine, sve do god. 1923. kada je uredništvo lista prenešeno u selo Saveza u Ljubljani. Za čitavo ovo vreme, šta on uređuje list, piše bezbroj članaka i to baš u vidu odgoja mladog jugoslovenskog Sokolstva, kome svojim člancima razrađuje jugoslovensku ideologiju. Neosporan je fakat, da je temelje jugoslovenskoj ideologiji udario brat dr. Laza Popović, a mi svi ostali tek smo docnije na ovim dobrim i čvrstim temeljima nadozđivali.

U isti tren dok razrađuje jugoslovensku ideologiju, dok tako rekuć vaspitava celokupno jugoslovensko Sokolstvo da ga učvrsti u principima i idejama, već hrli trećoj etapi svoga sokolskog poziva. On vrlo dobro

znade da se stablo oslanja o stablo. Jugoslovensko Sokolstvo i ako mlado, po tome puno energije i životne snage, treba da se osloni na stare prokušane sokolske borce, a opet kako je Sokolstvo nosiocem velike slavenske misli, to ono mora da radi ruku uz ruku sa najačom sokolskom organizacijom, a to je čehoslovačko Sokolstvo. Brat Laza i opet buši, propagira i radi, dok ne dođe do prvog jačeg poratnog slavensko-sokolskog zbliženja, a to je češko-jugoslovenski sokolski Savez u čije starešinstvo i sam ulazi. Dopršiv ovo delo nešto je sustao. God. 1923. kao i još neki sokolski radnici povlači se u kraj. Jugoslovensko Sokolstvo odlikuje ga u znak priznanja za zasluge na polju Sokolstva velikom saveznom plaketom, a on tek tu i tamo javi se sa kojim bleskom, da posveti onima, koji tapaju u tmini. Izašao je iz svoje rezerve god. 1924. nekako u početku razmaha rada za II. sokolski sabor. Tad je i opet došao, a čime prirodnije nego da daje ideju za osnutak slavenskog sokolskog saveza. U nekoliko sednica razlagao je pred starešinstvom zagrebačke župe svoje poglede na taj savez, pozvav župu da ona daje inicijativu. Poslušalo ga se i evo stvaran rezultat osnutka i postanka tog saveza belodano je pokazao, da je bilo dobro da ga se poslušalo.

Danas kao lekar i universitetski profesor vrši svoje zvanje, baveć se uz to literarnim radom, saradjujuć ponajviše u »Novoj Evropi«, gde i opet od vremena na vreme iznese po koju misao o Sokolstvu.

Eto to je naš brat dr. Laza Popović. U tom svom velikom radu on je bio vazda skroman, nije tražio ni časti, slave i nagrada, a najveće mu zadovoljstvo beše, da je ono, šta je uradio, bilo na korist nacije, domovine i Sokolstva. Zato se ga evo povodom njegove pedesetgodišnjice sa ponosom i hvalom u srcima spominje jugoslovensko Sokolstvo sa iskrenom željom, da bi još dugi niz godina zdrav i krepak radio na našoj sokolskoj njivi, a naročito, da bi doživeo ostvarenu svoju najiskreniju želju, da se preko Sokolstva nadu udruženi svi slavenski narodi u jednoj ideji i jednom cilju.

Ante Brozović.

Prvi Savezni prednjački tečaj za članice

od 26. septembra do 22. oktobra 1927.

Na glavnoj skupštini JSS u Beogradu bilo je zaključeno, da se ove godine imade obdržavati prvi prednjački tečaj za članice. Svi župski načelnici i načelnice, prisutni zboru župskih načelnika, zastupali su stanovite, da je mesec august s obzirom na ferije, pa dopuste, najzgodniji mesec za ovakove priredbe. Zaključilo se nadalje da je svaka župa obavezatna da pošalje barem po jednu članicu u tečaj. No na žalost toga zaključka držala se samo jedna četvrtina župa, dok se druge na to nisu ni obazirale, radi česa morat će se opravdati.

Savezni TO odmah po zaključku u Beogradu započeo je sa pripravama. Obavestio je okružnicom sve župe i odredio rok za prijave. No doživeli smo razočaranje. I ako je to bio prvi savezni tečaj za članice,

a u društvima imademo tako malo sposobnih prednjačica, bila je do određenog dana prijavljena samo jedna jedina sestra, a zadnji dan uoči tečaja prijavilo ih se sedam.

Da se uz ovako mali broj prijavljenih s obzirom na režijske troškove i veliki aparat predavača, tečaj ne može održati, držim da nije potrebno dokazivati. S toga unatoč svima pripravama, koje su do tančine bile izvršene, tečaj se morao odgoditi i to za jesen, šta je saveznom TO prouzročilo dvostruki posao.

Novo objavljeni tečaj održavao se tada od 26. septembra do 22. oktobra.

Tako se je dne 26. septembra o. g. u pola devet ujutro otvorio tečaj u prostorijama Sokolskog doma na Taboru, i to u prisutnosti saveznog staroste br. Gangla, nekih predavača i 15 polaznica. Tri su sestre naknadno prispele, a tri su sestre polazile tečaj samo u određene časove, koliko im to zvanična dužnost dopuštala. I tako je velikom mukom bio postignut određen minimum polaznica, šta župama baš ne daje najlepšu pohvalu.

Odmah iza kako behu obavljene sve formalnosti upisa, otvoren je tečaj. Savezna načelnica pozdravila je prisutne u ime saveznog TO i prigodnim rečma prikazala im značenje ovog prvog tečaja za naše Sokolstvo. Sa žalošću konstatovala je premali odaziv s obzirom na veliku potrebu dobrih prednjačica.

U ime saveznog starešinstva pozdravio je sestre brat Gangl, pozvav ih na ustrajan rad i želeć im mnogo lepog uspeha.

Zatim se sestre upozorilo na nacrt predavanja i vežbe, dane su im i ostale potrebne upute glede nastambe, prehrane, garderobe i vežbaonice. Odredila se još nadzornica kao statističarka u vežbaonici, odgovorna nadzornica u nastambi i pozvalo se sve sestre na red, tačnost i disciplinu. Time je samo otvorenje bilo zaključeno.

Iza kako su sve polaznice bile lekarski pregledane započelo se samim radom, koji je bio tačno po nacrtu raspoređen.

U tečaju su bile sledeće sestre:

I. Župa Celje: 1. Lojkova Milka, društvo Celje, 2. Rakova Justa, Zagorje ob Savi (stigla dva dana doznije).

II. Župa Ljubljana: 1. Engelmanova Lada, 2. Hauptmanova Zora, 3. Gjudova Pavla (polazila samo popodne), Ljubljana matica, 4. Kumpova Malka, 5. Tratarjeva Vlada, 6. Lebanova Stana, 7. Strajherjeva Silva i 8. Mklavčičeva Ema (zadnje dve samo neke časove), Soko I, 9. Rusova Vera, Grosuplje.

III. Župa Maribor: 1. Ivančeva Vida, Slovenjgradec.

IV. Župa Niš: 1. Đorđevića Jula, Leskovac (stigla tek 6. okt.).

V. Župa Novi Sad: 1. Juršićeva Sofija, 2. Rakićeva Vasiljka, Novi Sad.

VI. Župa Osijek: 1. Pilićeva Vera, Brod n. Savi, 2. Svetina Ana i 3. Isajlovićeva Štefanija, Vukovar.

VII. Župa Split: 1. Ivančevićeva Milena, 2. Skorićeva Ružica, Split.

VIII. Župa Zagreb: 1. Matijevska Gordana, Zagreb I (stigla tjedan dana doznije).

Iz podataka se razabire, da su bile po zvanju: 4 učiteljice, 1 sluša-
teljica više pedagoške škole, 1 stud. filozofije, 1 cand. filozofije, 1 stud.
medicinske, 4 činovnice, 1 švelja, 8 privatistkinja. Jedna od njih bila je
udata.

S obzirom na veliku razliku prednaobrazbe, a i sokolske prakse,
morala se obuka obdržavati tako, da su sve polaznice imale jednako
koristi. Općenito se opazilo, da su sestre, koje nisu imale dovoljne prakse,
s poteškoćama sledile razlaganja pojedinih panoga i predavanja.

Pa i gledom na doba bila je među sestrama velika razlika, 5 ih je
bilo do 20 godina, 16 sestara od 20—30 i 1 preko 30 godina.

Sestre su stanovale zajednički u Invalidskom domu, dok su se
prehranjivale u restavraciji Sokolskog doma na Taboru. Ovdje su se
ujedno obdržavala i sva predavanja. Tabor se za ovakovu prigodu po-



Prvi Savezni prednjački tečaj za članice

kazao vanredno prikladan, jer ne samo da imade lepe zračne prostorije
za telovežbu, već i kupalište, koje je bilo polaznicama na raspolaganje.

Polaznice su za celo vreme tečaja bile pod nadzorom članica TO, pa
su se za celo vreme boravka u Ljubljani morale držati kućnog reda, koji
im nije dozvoljavao izbijanje iz nastambe. Polazak pozorišta ili drugih
zabavišta bio je dozvoljen samo u grupama pod nadzorom određene
sestre.

Čitav rad bio je podelen na 188 časova. Od toga je bilo 58 časova
teorije, 3 časova pevanja, 122 prakse i 5 ekskurzije i lekarski pregled.
Osim toga u nedeljama priređivani su bili izleti, i to: preko Vintgara
na Bled i na Šmarnu goru. Treće nedelje sestre su razgledale grad
i muzej, a popodne zajednički su prisustvovalle predstavi »Orlova« u na-
rodnom pozorištu.

Dnevno započimalo se radom u pola osam ujutro, pa do podneva
i od dva do sedam uveče, sa polsatnim odmorom pre i posle podne.

U samom tečaju prošao se teoretski i praktički čitav sistem, istozrniža, zdravstvo i t. d. Osim toga podučavale su se sestre u vodenju društvene telovežbe s osobitim obzirom na ženska odeljenja. Sva predavanja obdržavala su se u vežbaonici, odnosno u društvenoj čitaonici. Neke izvesne panoge radi povoljnog vremena obavljale su se na letnom vežbalištu.

Kao predavači sudelovali su u tečaju braća i sestre:

Istorija Sokolstva, administracija, sokolska štampa i statistika: br. Verij Švajgar; istorija telovežbe, strani sistemi i prosveta: br. Josip Jeras; sokolska misao i govori pred vrstom: br. E. Gangl; organizacija i plivanje: br. Nande Marolt; metodika i uredjenje vežbaonice: br. Stane Vidmar; asistiranje i lahka atletika: br. Svetlić; ritmika i sistem uopšte: br. dr. Murnik; praktično vodenje sednica i pravila društva te tehničkih organa: br. Jaka Jesih; pevanje: br. Ferdo Juvanec; fiziologija: br. dr. Seliškar; anatomija: br. dr. Zalokar; prva pomoć: br. dr. Rus; higijena: br. dr. Krajec; lekarski pregled: sestra dr. Praprotnikova.

Praktično sa teoretskom podukom: proste vežbe br. Jesih; lahka atletika br. Slavko Pretnar; raznol. kosti, preča, ruče, karike i koza br. Ryška; konj: br. Svetlić; stol, palice, sistem: br. Vrhovec; lestve, kruzjenja i ritmika: sestra Joža Trdinova; čunjevi i greda: s. Ryškova; duga vijača: s. Lozejeva Vlasta; redovite vežbe, penjala, ribstol, švedska klupa, kratke vijače, velike i male lopte i telovežba bez sprava: s. Jugova. Praktično vodstvo odeljenja: sestre Lozejeva, Skalarjeva, Ryškova i Jugova. Izleti: s. Murinova i br. Kajzelj.

Ogroman materijal, koji se preradio u tečaju, predavali su predavači sa najvećom voljom i željom da bi polaznice imale od njega korist. Unatoč tolikim časovima ne bi bilo suviše da je bilo moguće posvetiti još nekoliko časova nekim izvesnim predmetima, a naročito samostalnom vodenju telovežbe u čemu su sestre bile upućene tek u najnužnijem. I ako je bila skoro polovica sestara, koje su teže razumevale slovenski, ipak se općenito opazio velik napredak. Oduševljenje i zanimanje za stvar vladalo je naročito kod nekih sestara u vanrednoj meri.

Tečaj je prošao bez ikakvih većih nezgoda. Jedino jedna sestra kod običnog saskoka sa konja nešto si povredila kost u članku, šta uostalom nije imalo nikakvih posledica.

Da je tečaj dobro uspio, dokazale su četiri sestre, koje su pred zadnjeg dana polagale savezni prednjački ispit. Pokazale su mnogo veselja, volje i ustrajnosti do sokolske stvari, pa su zato i ubrale zasluženi uspeh.

Ispit su sa dobrim uspehom položile sestre:

1. Hauptmanova Zora, Ljubljana, župa Ljubljana.
2. Ivančeva Vida, Slovenjgradec, župa Maribor.
3. Piličeva Vera, Brod n. Savi, župa Osijek.
4. Tratarjeva Vlada, Sokol I, župa Ljubljana.

Napomenute sestre su prve, koje su u JSS položile savezni ispit. Led je probijen! Ostale sestre neka ih slede.

Poslednjeg dana tečaja uvečer bila je polaznicama priredena oproštajna večer u vezi sa zabavnom večeri Sokola I, kojoj su u odsutnosti staroste i načelnika Saveza sudelovali u ime starešinstva: podstarosta br. Bogumil Kajzelj, neki članovi i članice saveznog TO i neki predavači.

Oficijelni deo oproštajne večeri obdržavao se u odborskoj sobi Sokola I na Taboru, gde su polaznice bile i pogoštene.

Savezna načelnica sestra Jugova oprostila se od polaznica ovim govorom:

Drage sestre!

Nakon boravka od četiri tjedna među nama vi nas ostavljate. Ne verovatno brzo proteklo je ovo vreme i čini mi se, da smo se jedva jedni na drugi priučili. Još nekoliko časova i bićete kod kuće među svojim, u svome sokolskom društvu. No sestre, šta će tada biti prva vaša zadaća i dužnost? Držim, da svaka od vas oseća, da tada bilo na koji način pokaže uspehe tečaja i da u praksi sprovede to, što je teoretski naučila. Čekaju vas one dužnosti, koje su teške, odgovorne, ali naročito idealne. Vazda i posvuda se naglašava, od kolike je važnosti dobra prednjačica za vodstvo članica, a naročito za naraštaj i decu. Vi, koje ste u većini još tako mlade, bićete bez sumnje poverene sa vodstvom naraštaja i dece. No tim trenom, sestre, morate biti svesne, da su oni najmlađi naša najveća nada i o njima za pravo ovisi budućnost našeg Sokolstva. Kako ćete ih uzgojiti, takovi će vam biti. A na koncu kakovi će biti vaši čini, po njima će vas omladina suditi. Učinile bi neizmerni greh, ako bi svojim radom van sokolskog društva zatrovale obzor mlade dečje duše. Ne želim, ali kažem, da je bolje, da se takova, koja ne oseća u sebi pravog poziva, ne prihvati ovakovog posla.

Bez žrtava nema uspeha, ali sa samozatajom lagano se mogu postići lepi uspesi kod mladih srdaca. Neka vas na svim vašim putevima vašeg sokolskog rada rese kreposti, koje mora posedovati svaka prava dobra prednjačica.

Požrtvovnost i ona sokolska ljubav, koju su vam pokazali naši predavači, neka vas učvršćuje u vašem daljnjem sokolskom radu i pobuđuje do uspeha, koje od vas očekujemo. Sačuvajte nas sve u najlepšem spomenu i budite uverene, da ako je tu i tamo zamračilo sunce, uvek smo do vas imali otvorena srca, koja su vam htela da dadu ono, što sama poseduju.

Uspehe ovog tečaja, koji je prvi u istoriji našeg Sokolstva, pokazat ćete vi same. Dakako da time još nije dovršena vaša nauka. Dužnost je svake pojedine da se nadalje izobrazuje i usavršava. Naročito kod naše telovežbe treba posebnog studija, kako telovežba ne bi ostala na onom mestu, na kome je bila, već da ju dignemo i učinimo zanimivom.

Time zaključujem ovaj naš prvi tečaj i tom zgodom pozdravljam naše prve savezne prednjačice, koje su jučer položile ispit, pa im kličem hvala i želim im mnogo uspeha na sokolskom telovežbenom polju!

A svim ostalim sestrama jednako želim, da rade, da se uče, da se usavršavaju.

Ne dozvolite sestre, da za nekoliko godina čujem da ste napustile sokolsko delo i da ne izrabljujete nauke i poduke, koje ste primile u tom tečaju. Zanimat ću se za vaš rad, pa kada se na kome većem sletu opet sastanemo, tad ću ustanoviti vaš rad i vaš napredak. Vi, koje prve izlazite iz saveznog tečaja, budite u prvim redovima i pokažite da se i žena mora i može posvetiti sokolskom radu.

U to ime želim vam sretan put i kličem krepki sokolski Zdravo!
Na to su bile sestrama razdružene potvrde o polasku tečaja, a sve
dodžbe onima, koje su položile ispit.

U ime starešinstva JSS oduševljenim rečima oprostio se od polaz-
nica zamenik staroste br. Kajzelj, pozivajući ih, da sve to, šta su u
tečaju dobra čule i videle, kod kuće u svojim društvima praktično
provedu.

Sestra Vera Pilić u ime polaznica lepim i biranim rečima zahvalila
se vodstvu tečaja i svim predavačima, uveravajuć, da će se sestre za
njihov trud i požrtvovnost pokazati zahvalnima na taj način, što će
zdušno i radosno vršiti u svojim društvima dužnosti prednjačica.

Time je oficijelni deo oproštajne večeri bio dovršen, našto su
se sestre pošle u veliku dvoranu, gde se uz zvukove sokolskog orkestra
obdržavala sokolska zabava u neprisiljenom raspoloženju svih prisutnih.

Sledećeg dana sestre su nas jedna za drugom ostavljale, a mi im
srdačno stiskasmo ruke uz pozdrav: Zdravo! Do viđenja!

Anuška Jugova.

~~~~~ IZ STAREŠINSTVA JSS ~~~~~

XXIII. sednica starešinstva JSS 26. septembra 1927

Prisutni: starosta Gangl, Čobal, Fux, Jeras, Jugova, Juvanec,
Kajzelj, Kandare, Marolt, Milost, Poženel, Račić, Vidmar. — Brat starosta
upozoruje na ovogodišnju proslavu 1. decembra. Na njegov predlog za-
ključuje se, da PO izradi odnosni proglas. Kao lane, tako i ove godine
imade se sokolski dan posvetiti našem naraštaju. — Na predlog
brata dra. Fuxa imade se zatražiti od svih župa da za narednu
godinu izrade program priredaba, jer gledom na zaključak glavne
skupštine imade se celogodišnji program priredaba unapred izraditi. —
Načelnica sestra Jugova izveštava da je savezni ženski tečaj započeo
radom i da obećaje lep uspeh. — Gospodar brat Čobal tumači surovu
bilancu per 31. VIII. 1927., koja se sa odobrenjem prima do znanja. —
Statističar brat Milost izveštava, da sokolska župa Banja Luka javlja
obnovu društva u Bihaću. — U ime fonda za nezgode javlja brat Marolt,
da će se sokolskom društvu u Celju doznačiti za brata Kastelica Rudolfa
Din 90, a za Pušnika Ćirila Din 70. Prima se do znanja. — Interno.

XIV. sednica starešinstva JSS 3. oktobra 1927

Prisutni: starosta Gangl, Čobal, Franke, Fux, Jeras, Juvanec,
Kajzelj, Kandare, Marolt, Milost, Murnik, Poženel, Račić, Smertnik,
Švajgar, Vidmar, Zelenko. — Brat Vrhovec podnaša opširan izveštaj
o župskom prednjačkom tečaju u Skoplju na koji je bio odaslan od
saveznog TO kao predavač. Podjedno izveštava o stvarima, koje se od-
nose na predpripreme za pokrajinski slet u Skoplju. — Brat dr. Fux čita
dopis saveza »Junak«, kojim saopštjuje novi upravni odbor izabran na
poslednjem kongresu. — Društvo Višegrad šalje Savezu brzojavni pozdrav

sa proslave razvija svog barjaka. — Sokolsko društvo Leskovac ponovno moli da mu se dozvoli sabiranje priloga za sokolski dom i to po teritoriju bivše Srbije. Prima se predlog da se to dozvoli, ali uz uvet ako pristanu tangirane župe. — Molba za sabiranje priloga po čitavoj državi u svrhu podignuća ruskog sokolskog doma u Beogradu, odbija se. — Prodavačka agencija sokolskih žigica u Zagrebu javlja, da sa novom godinom neće biti u mogućnosti da dalje prodaje, jer da će uprava državnog monopola tog dana obustaviti slobodnu prodaju žigica. Glede toga pribavit će se nužne informacije, a onda će se odlučiti glede daljnjih koraka. — Brat Smertnik u ime župe Celje želi imati razjašnjenja o stanju Jugoslovenske Sokolske Matice. Zaključuje se pozvati upravu Matice da predloži poslednju blancu. — Nadalje brat Smertnik iznaša želju društava celjske sokolske župe, da bi se počelo izdavati sokolski list pisan slovenački. O ovome, kao općenito o sokolskoj štampi povada se debata, pa se zaključuje da čitavu stvar raspravi novinarski osek. — Brat Marolt izveštava, da je fond za nezgode isplatio bratu Kajetanu Kovačicu iz Žirov Din 350. Odobrava se. — Konačno predlaže br. dr. Fux da bi TO ove zime priredio veću utakmicu JSS u skijanju. Stvar će se izneti pred narednu sednicu TO. — Interno.

XV. sednica starešinstva JSS 10. oktobra 1927

Prisutni: starosta Gangl, Čobal, Fux, Gregorin, Jeras, Jugova, Juvance, Kajzelj, Kandare, Marolt, Milost, Murnik, Zelenko. — Brat starosta u poduljem govoru seća se od zlikovačke ruke ubijenog brata generala Mike Kovačevića. Pokojnik je još pre rata sudelovao kod organizovanja srpskog Sokolstva. Bio je jedan od osnivača šumadijske sokolske župe u Kragujevcu. U našim redovima i u istoriji Sokolstva sačuvati ćemo mu najljepši spomen. — Slava mu! — Podstarosta sokolske župe u Vel. Bečkereku moli (upozoren iz zapisnika sednica u »Glasniku«, da savezni revizor nije mogao revidirati župe) za podatke, usled česa bi se imala obaviti ova revizija. Zaključak: Brat podstarosta uputiće se detaljno u čitavu stvar. — Zagrebačka sokolska župa moli za intervenciju Saveza, kako bi joj vlada doznacila odobrenu subvenciju za pokrajinski slet u Zagrebu god. 1924. Zaključak: Čitava stvar uputiće se meroz davnim faktorima u Beogradu sa preporukom. — Brat tajnik izveštava da je na glavnoj skupštini CMD u Mariboru zastupao savezno starešinstvo, šta se uzima sa zadovoljstvom do znanja. — Br. Čobal upozoruje predsednike svih odseka i odbora, da započnu pripravljanje svoje proračune za god. 1928. — Dalje predlaže da se sastavi amandman za buđuć finansijski zakon, da se naša društva za pozorišne predstave i prikazivanje sokolskih filmova oproste od taksa, kako su to dobila ostala društva. Jednako da se učini sve, da Sokolstvo dobije na željeznicama iste povlastice, koje uživa planinarsko društvo. Prima se. — Brat Jeras izveštava da će u narednom broju »Glasnika« izaći poziv za proslavu 1. decembra. Jednako se dovršava brošura »Put u sokolski život«. — Starišćar brat Milost izveštava o broju članstva, naraštaja i dece spram stanja 30. VI. o. g. Žali se, da je od 444 društava poslalo iskaze njih samo 103. Zaključuje se energično pozvati sva društva da pošalju podatke. — Brat Čobal izveštava o velikom zanimanju i uspehu filma o »VIII. sve-

sokolskom sletu u Pragu. Film sada kruži po Hrvatskoj. — Sastanak novinarskog odseka vršiče se 20. o. m. Na isti se imade pozvati i brat Brozović. — Brat Kajzelj predlaže da se zamoli ljubljansku sokolsku župu da pribavi likvidacioni akt bivšeg društva u Brezovici. — Interno.

XXVI. sednica starešinstva JSS 17. oktobra 1927

Prisutni: starosta br. Gangl, Čobal, Fux, Jeras, Juvanec, Kajzelj, Kandare, Marolt, Mešek, Milost, Murnik, Poženel, Švajgar, Vidmar, Zelenko. — Brat starosta u odsutnosti sestre načelnice izveštava da će se u subotu 22. o. m. zaključiti ženski tečaj. Pozivlje braću iz starešinstva da sudeluju oproštajnoj večeri u čast kurzistica na Taboru. — Konačno izveštava da je glasom izveštaja u »Jutru« zboru društvenih načelnika mariborske župe 9. o. m. prisustvovalo samo 50%. Kritizira ovakovu bezbrižnost. U debatu o toj stvari ulaze br. Marolt, Švajgar, Murnik, Vidmar i Fux. U glavnom se konstatovalo, da je nedovoljnom prisustvovanju krivo slabo finansijsko stanje pojedinih društava. Konačno se prihvća zaključak da župskoj odborskoj sednici u Mariboru kao savezni delegati prisustvuju braća dr. Murnik i dr. Fux. Izveštaj brata staroste prima se do znanja. — Načelnik br. dr. Murnik izveštava da je za slet u Skoplju datum 28. juna nepodesan, jer onde u to doba vlada velika vrućina. Zaključak: Skopljska župa upozoriće se na ovu okolnost i predložit da za dan sleta odabere datum proboja solunskog fronta. — Brat dr. Fux izveštava da je ČOS poslala sažalnicu povodom smrti brata Mike Kovačevića. Predlog, da se prepis sažalnice pošalje udovi pokojnika odobrava se. U vezi time br. Vojinović izveštava o sprovodu pokojnika i iznosi predlog da se u počast Mikina spomena sabiru dobrovoljni prilozi u humanitarne svrhe. Beogradska župa i društva to su već učinila. Prihvća se, pa Savez u tu svrhu votira Din 1000 u zakladu I. staroste JSS brata dra. Oražena. — U Vel. Bečkerek, gde se 15. XI. slavi 15-godišnjica obstanaka društva iz finansijskih razloga nije moguće odaslati saveznog delegata. — Tajnik čita dopis br. Gorišeka, da se naime u stvari sokolskih žigica stupi u dodir sa CMD i Jadranskom Stražom. Prihvća se. — Brat Čobal izveštava, da župa Beograd javlja da neki Nikolić oferira film VIII. svesokolskog sleta u Pragu i nudi župi 50% od čiste dobiti, ako mu ova izda preporuke. Zaključuje se da se župu obavesti, da oferenta uputi na Savez sama pako da ne daje nikakvih trgovačkih preporuka, jer to spada u kompetencu Saveza. — Br. Marolt izveštava da je fond za nezgode doznačio br. Levku iz Požege Din 600; br. Slavku Rajmeru iz Metlike Din 340. Odobrava se. Interno.

XXVII. sednica starešinstva JSS 24. oktobra 1927

Prisutni: podstarosta Kajzelj, Čobal, Franke, Fux, Jeras, Juvanec, Kandare, Milost, Murnik, Poženel, Račić, Vidmar, Zelenko. Brat Kajzelj izveštava da se na oproštajnoj večeri kurzistica oprostio s njima u ime starešinstva, a u ime TO učinila je to sestra Jugova. — Brat dr. Murnik izveštava o toku župske odborske sednice u Mariboru, kojoj je od 32 društva sudelovalo 24. Sama sednica prošla je u uzornom redu. Volja za radom u društvima je velika. Općenito je konstatovan dobar napredak.

Izveštaj se prima na znanje. — Tajnik br. dr. Fux izveštava da se 30. X. u Dravogradu obdržaje otkriće spomenika palim na koruškoj fronti. — Šibenska župa predat će ratnoj mornarici 30. o. m. barjak i moli, da bi tom prigodom došao brat savezni starosta. Župi će se odgovorit da je to nemoguće. — Br. Čobal izveštava da je ČOS u stvari filma VIII. sveškolskog sleta izvestila, da je ona na izričiti zahtev češkog ministarstva spoljnih poslova odstupila istome u strogo besplatne propagandne svrhe jedan kratak izvadak. Podatke glede svega, koje traži ČOS u vezi filma, pribavit će se. — Župa Reka obaveštava da je na Trsatu likvidirao športski klub »Frankopan«. Glasom klubskih pravila imovina društva pripada JSS. Za preuzeće imovine ovlaštuje se riječka župa, a klubu u likvidaciji izriče se zahvala. — Na zamolbu župe Rijeke da bi priredila lutriju u svrhu gradnje doma na Sušaku, savetuje se župi da od tog odustane, a i sam Savez sa svoje strane ne bi mogao dati dozvole. — Molbu Saveza za podporu za olimpijadu u Amsterdamu ministarstvo vojske i mornarice, veterinarsko odeljenje u Beogradu, rešilo je negativno. — Sednica novinarskog odseka zaključila je da odborskoj sednici predloži sledeće: »Glasnik« se počam od god. 1928. izdaje u novinskom formatu. Izlazit će tačno dva puta mesečno i ostaje nadalje službeno glasilo JSS. U redakcijskom pogledu biće sav oficijelni deo iznesen ekavštinom u latinici, a ostali deo (dopisi, članci, vesti itd.) u onom obliku, kako će stizavati u rukopisu. Pojedini broj iznositi će 8 stranica, a godišnja pretplata biće Din 50. Starešinstvo u principu ovaj predlog prihvata. — Brat Milost izveštava da je u župi Vel. Bečkerek prestalo društvo Banatski Arandjelovac. Imade da se pošalje likvidacioni akt. — Interno.

XXVIII. sednica starešinstva JSS 31. oktobra 1927

Prisutni: Gangl, Čobal, Franke, Fux, Gregorin, Jeras, Juvaneć, Kajzelj, Marolt, Milost, Murnik, Račić, Zelenko. — Brat starosta upozoruje predsednike odbora i odseka da sačine kratke izveštaje za odborsku sednicu JSS. — Međunarodni gimnastički savez izveštava da su Mađžari primljeni u savez. Od 20 naroda glasovalo je 17 i to 14 za prihvata, 2 proti, a jedan neodlučan. — Brat starosta čita pismo brata Zamoyskoga, koji predlaže zajedničku proslavu sa Belgijancima, koji 11. novembra 1928. slave 10-godišnjicu prestanka svetskog rata. Za ovu proslavu neka bi Slavenko Sokolstvo podarilo belgijski gimnastički Savez zajedničkom spomenicom. JSS odobrava glede spomenice, a šta se tiče aktivnog sudelovanja na samim svečanostima o tome će doneti odluku odborska sednica Saveza. — Na predlog br. Fuxa zaključuje se upozoriti skopljansku župu, da njezin delegat na odborskoj sednici Saveza imade podneti iscrpivi referat o pripravama za pokrajinski slet u Skoplju. — Brat Čobal izveštava o telefonskom razgovoru sa tajnikom zagrebačkog Sokola I. Zaključak: Br. Čobal imade osobno poći u Zagreb i nastojati da se sastane sa društvenim funkcionarima, kako bi se već jednom kod ovog društva uspostavio red, koji se jednako traži od svih društava. U dalnjem izveštaju razabire se, da je Savez do 24. X. o. g. primio na porezu za tekuću godinu jedva 23%, i ako je 50% dospelo već koncem aprila o. g. — Predlog da Savez organizira i izvede propagandne nastupe za odeljenje za Amsterdam

po čitavoj državi u vlastitoj režiji, prima se jednoglasno s odobrenjem — Brat Jeras izveštava o brošuri »Put u sokolski život« i o letacima za roditelje. Zaključak: Brošura će se razdeliti besplatno i to za Sloveniju na slovenačkom, a za ostale krajeve na srpsko-hrvatskom. Isto vredi i za letake. — Tromesečne prosvetne izveštaje poslale su samo župe: Banja Luka, Mostar, Splić, Celje, Maribor i Šibenik. Druge župe šute! — Proglas za društvene godišnje zborove poslat će se društvima na posebnim letacima. — Glede lista zaključuje se, da se prilog »Jugoslovenski Sokol« zaključi sa narednim brojem, a poslednji ovogodišnji broj »Glasnika« imade izaći kao br. 22.—24. na 1. decembra o. g. — Brat Marolt izveštava u ime fonda za nezgode, da se sušačkom društvu doznaje Din 600 za naraštajca Pavčiča. Odobrava se. — Interno.

XXIX. sednica starešinstva JSS 7. novembra 1927

Prisutni: starosta Gangl, Čobal, Franke, Fux, Jeras, Juvance, Kajzelj, Ludvik, Marolt, Mešek, Milost, Murnik, Poženel. — Brat starosta seća se pokojne sestre Milene Žerjavove. Društvu Soko I. Ljubljana poslaće se pismena sažalnica. — Brat dr. Pivko javlja o osnutku kluba Sokola poslanika, šta se prima do znanja. — Tajnik br. dr. Fux čita pismo brata Vojnovića u kojem javlja glede aprobacije naših knjiga u odeljenju ministarstva prosvete. Nadalje izveštava o izgradnji sokolskog doma u Beogradu, kao i o prenosu Saveza u Beograd. — Brat Ludvik izveštava o svojoj intervenciji u ministarstvu saobraćaja glede saobraćajnih povlastica Sokolstvu. — Brat Jeras izveštava da župa Tuzla moli za dozvolu da smije izdati prevod češke knjige: »Ročnik za sokolske prednjake«. Zaključak: Prevod se imade poslati Savezu na cenzuru. — Konačno se zaključuje da će se štampati 30.000 brošura »Put u sokolski život« i 60.000 letaka, koji će se razaslati svim društvima. — Brat Marolt izveštava da je iz fonda za nezgode doznaje društvu Ljubljana II Din 220 za brata Mirka Stepišnika. — Interno.

XXX. sednica starešinstva JSS 14. novembra 1927

Prisutni: Gangl, Čobal, Franke, Fux, Jeras, Jugova, Juvance, Kajzelj, Kandare, Marolt, Milost, Murnik, Poženel, Švajgar, Vidmar. — Brat starosta izveštava da je s obzirom na prijateljski pakt između naše države i francuske republike objavio u novinama proglas JSS, koji se odobrava. — Dalje čita pismo brata dr. Jamara, koji javlja o poboljšanju svog zdravstvenog stanja i pozdravlja starešinstvo, što se uzimlje do znanja. — Predlogu međunarodnog gimnastičkog saveza, da se u Amsterdamu natječe samo sa 8 članica, pridružuje se i JSS. — Na proslavi 400-godišnjice grada Subotice 28. o. m. zastupaće starešinstvo br. Petrović. — »Hrvatski Radiša« moli za zajedničku akciju u stvari žigica. Priključujemo se. — Društvo u Dubrovniku osnovalo je foto-sekciju, šta se odobravanjem uzima do znanja. Savez će čitavu stvar putem novinarskog odseka organizirati na široj bazi. — Župi Vel. Bečkerek na njezin upit, da li se društva mogu obraćati na klub poslanika Sokola direktno, odgovara se, da ne, već jedino putem Saveza. — Izveštaj župe Skoplje, da se pokrajinski slet ne može održavati na drugi dan, nego 28. VI. 1928. uzima se na znanje. — Načelnik brat dr. Murnik izveštava o sednici TO. Na sednicu bila su pozvana braća Vojnović i Bogunović da dadu nužna

objašnjenja. TO je zaključio da odmah pošalje svog delegata u Skoplje, a ujedno preporuča da i starešinstvo odašalje svog delegata za administrativnu organizaciju sleta. Prima se. — Brat Marolt izveštava da je iz fonda za nezgode doznačeno sokolskom društvu u Mariboru Din 450 za br. Sekulu. — Brat Čobal izveštava o sastanku sa zastupnicima zagrebačke župe i zagrebačkog Sokola I. Izveštaj se prima na znanje. — Prihvća se predlog župe Ljubljana glede likvidacije sokolskog društva u Brezovici. Sprave preuzima uz revers sokolsko društvo na Viču. — Sa ČOS stupiće se u pregovore glede nabave odgovarajućih telovežbenih tehničkih filmova. — Župa Beograd mol, da se promeni stanovište spram konkurencijonog filma. Zaključuje se, da se ostaje kod prvobitnog zaključka. Statističar br. Milost izveštava, da se u župi Šibenik osnovalo novo društvo Novalja. Župa Vel. Bečkerek objavljuje 9 društava: Banatski Arandjelovac, Djala, Kovačica, Perlez, Srp. Crnja, Srp. Itebej, Srp. Aradac, Boka i Melence. Imadu da se pripošalju za sva društva likvidacijoni akti. — Interno.

*

Bivši članovi sokolskog društva u Karlovcu Drago Kozina i Dušan Petrović obilaze razna sokolska društva izdavajuć se i nadalje za članove Jugoslovenskog Sokolstva. Konstatuje se da su obojica još god. 1925. brisana iz članstva, pa se stoga upozoruju sva bratska društva, da ih nemaju susretati kao Sokole.

*

Usled pisanja zagrebačkog »Hrvata« da su jugoslovenski Sokoli u Ogulinu odnosili sprave iz prostorijskog hrvatskog Sokola, Savez je protiv pomenutog lista podigao tužbu. 15. novembra održana je pred zagrebačkim sudbenim stolom po ovoj tužbi glavna rasprava, pa je odgovorni urednik naznačenog lista radi klevete suđen uvetno na 14 dana zatvora i na nošenje parbenih troškova.

♦♦♦ IZ TEHNIČKOG ODBORA JSS ♦♦♦

Sednica zbora župskih načelnika

održati će se u subotu 10. decembra 1927 u 16 sati posle podne u Ljubljani u Narodnom domu u odborskoj sobi Ljubljanskoga Sokola.

Dnevni red: 1. Izveštaj saveznoga načelnika. 2. Izveštaji župskih načelnika o stanju njihovih župa. 3. Pokrajinski slet u Skoplju. 4. Olimpijske utakmice u Amsterdamu. 5. Lakozatletske utakmice g. 1928. 6. Prednjački tečajevi JSS g. 1928. Pitanje glasila prednjaka (»Prednjaka«). 8. Eventualje.

Braću župske načelnike i sestre župske načelnice upozorujemo na drugu tačku dnevnoga reda, pri kojoj im treba izvestiti o stanju njihovih župa.

Od 10—12 sati do podne i od 14—16 sati pop. praktično će se predavati proste vežbe, određene za slet u Skoplju. Braća načelnici i sestre načelnice, neka se u to ime u toku navedenoga vremena oglase kod br. saveznoga prednjaka u pisarni JSS ili pak u vežbaonici u Narodnom domu.

Zdravo!

Tehnički odbor JSS.

13. novembra pod vodstvom saveznog načelnika br. dra. Murnika, a u prisutnosti nekih članova van saveznog TO održana je sednica tehničkog odbora Saveza. Sednica je u glavnom raspravljala o učestvovanju Jugoslovenskog Sokolstva na narednoj Olimpijadi u Amsterdamu i o priredbi dogodišnjeg pokrajinskog sleta u Skoplju. U tu svrhu povedena je bila svestrana debata, pa su saslušana i mnijenja sokolskih radnika, poznavalaca južne Srbije. Da se šire članstvo upozna sa intencijama i upute u predradnje biće u narednom broju »Glasnika« iznesen nacrt programa, kako je to za sada zamišljen. Još je bila povedena reč o raznim pomoćnim sredstvima za što uspešniji tehnički rad u našem Sokolstvu, pa su i u tom pogledu doneti neki važni zaključci, a konačno bile su prikazane i proste vežbe za skopljanski slet kako za članove, tako i za članice.

••••• IZ PROSVETNOG ODBORA JSS •••••

1.

Brošuru »Put u sokolski život« razaslalo je starešinstvo JSS svima bratskim društvima. Kako većina župa nije javila, koliko primeraka brošurica da se pošalje pojedinim društvima, to se kod odašiljanja uvažavao iskazani broj naraštaja i dece u malom statističkom iskazu. Sadržinu brošurice neka razlože društveni prosvetitelji, odnosno prednjaci i prednjačice svome naraštaju.

2.

Za prvu desetgodšnjicu postanka naše države neka organizuju župski i društveni prosvetni odbori odgovarajuća predavanja i govore predodeljenjima.

3.

Župske prosvetne odbore pozivamo i molimo, da saveznom PO pošalju kratke, pregledne izveštaje o sokolskom prosvetnom radu u god. 1927. u društvima njihova teritorija.

4.

Kratki govori pred vrstom. U 20.—21. broju »Sokolskog Glasnika« bilo je pogrešno navedeno da i sokolska župa u Mostaru nije još izvršila dodeljenog joj govora pred vrstom. Konstatujemo, da je bratska župa u Mostaru taj govor u redu izvršila, što se najbolje vidi i u tome, da je bio taj govor u celosti odštampan u »Jugoslovenskom Sokolu« od 28. februara. 1927.

••••• IZ ŽUPA •••••

IZ SOKOLSKJE ŽUPE KRALJA PETRA OSLOBODITELJA — TUZLA

»Priručnik za župske i društvene prednjačke ispите«. Sokolska župa u Tuzli oglašila je okružnicom, da će do konca novembra o. g. izdati »Priručnik«, te su već neka društva poslala i pretplatu. Međutim sa dozvolom od br. župe Havličkove u Kolinu dobila je naša župa vest, da se upravo došampava IV. izdanje istog »Priručnika«, koje izlazi

četvrti put u nekoliko hiljada primeraka. Br. Pelzhauer, načelnik iste župe, umolio nas je da ne izdajemo prevoda, dok ne izađe njihovo IV. izdanje, koje će biti znatno prošireno. Zato molimo br. društva, koja su poslala pretplatu ili naručila »Priručnik«, da se strpe i da ne urgiraju, jer je bolje da knjiga izađe i malo kasnije, a potpunija. »Priručnik« će se pre štampanja poslati na cenzuru JSS.

Tuzlanska Sokolska župa.

RAZNO

U državi Newyork u Americi 78 gradova uzdržaje 1042 javna športska igrališta. Od toga je 618 letnih igrališta, 243 pokrite dvorane, 181 igralšte samo za laku atletiku. Devet gradova ima vlastita javna igrališta za golf; 606 školskih zgrada služi i za školske obuke kao javne gimnastičke dvorane. mk.

Različne vesti. Sokol u Sofiji poduzeo je akciju da si sagradi svoj Sokolski dom. — U Danskoj je tamošnji gymn. Savez zaključio da se uvede natecanje društva o »prelazni pehar«. — Na nedavno održanoj sjednici međunarodnog gymn. Saveza predložili su mađarski delegati, da se 1936. godine održi olimpijada u Budimpešti. — Švicarska gimnastička federacija održati će 1928. god. svoj veliki slet u Luzernu. — mk.

Stadion za Olimpijadu u Amsterdamu. Tehničke predradnje za olimpijske igre u Amsterdamu čine se punom parom. — Na obje strane stadiona predviđeno je izgraditi nadkrite tribine tako da bi se omogućio lepi izgled za 40.000 ljudi. — Za uređenje stadiona utrošeno je do sada $\frac{1}{4}$ kubičnih metara peska. — Radi se danju i po noći. — Oko vežbališta izgradit će se 8 m široka i 400 m duga pruga za trčanje, a oko toga dolazi pruga za bicikliste također 8 m široka. — Za novinare rezervirano je 600 sjedala, za koje će se izgraditi posebne prostorije, gde će biti smješteno 50 telefona i posebna telegrafaska centrala što će samo novinarima biti na raspolaganje stavljeno u svrhu što boljšega i bržeg izvešćivanja. mk.

Rumunjska. U Rumunjskoj — u Bukareštu postoji i »Visoka škola za telesni uzgoj«. Ova je škola jedna od najmlađih, ali i najmodernijih škola ove vrsti. Osnovana je tek posle rata, ali od godine do godine vidno napreduje. Program rada, odnosno predavanja u istoj svake se godine doteruje i nadopunjuje prema stečenim iskustvima same škole, te se nastoji prilagoditi ga zahtevima modernog života, a prema modernom nazoru o telesnom uzgoju. Škola traje tri godine. — Rumunjska država svake godine šalje stanovit broj stručnjaka na studij inozemnih gimnastičkih organizacija te se služi pri usavršenju gornje škole iskustvom ovih stipendista, koje su ovi stekli u inozemstvu. — Eto svuda se u inozemstvu mnogo važnosti polaže telesnom odgoju i osnivanju visoke škole, a kako je kod nas u tom pogledu? —

Kongres bugarskih »Junaka«. Bugarski gimnastički Savez »Junak« izdao je na poslednjom svojom sastanku proglas odnosno zbliženja sa Sokolskim organizacijama, priznavajući u tom proglasu potrebu zbliženja

— kao залог Slavske budućnosti. Junaci će zato poraditi na tom zblizženju i sjedinjenju i to na ovom temelju: 1. Svaki junački ili Sokolski Savez zadržat će u dotičnoj državi svoju autonomiju. 2. Gajit će svoju telovežbenu delatnost po sistemu stvorenim po velikom učitelju Tyršu, koji je sistem prilagoden narodnim prilikama i najbolje odgovara telesnom razvoju Slovena. 3. Svaki Savez neka zadrži svoje narodne osobine i formu. Savez bugarskih Junaka zadržat će svoje ime »Junak«, belu kapu i narodnu surku, kako je bilo primljeno na XIV. saveznoj skupštini.

Kc.

SPOMENICA

O PRVOM JUGOSLOVENSKOM
SVESOKOLSKOM SLETU 1922. g.

stoji kompletna 350— Din.

Originalne korice 50— Din.

Narudžbe prima te ih uz
poslani novac izvršuje

KANCELARIJA JSS, LJUBLJANA,
NARODNI DOM



Najlepša knjiga
sokolske slave!



Da li si već platio pretplatu za Sokolski Glasnik? Ako još nisi, učini to odmah, jer to zahteva red. — Ujedno obnovi naručbu!

Ostani stalan pretplatnik još za god. 1928.! Neka svaki pridobije još jednoga novoga pretplatnika!

Позор!

Доприноси за Соколски дан требају се платити најкасније до 15. децембра! Будите тачни!